

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numa' pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
Mestugean, General Al. Hiotu, George Drăgan, N. Pora, G. T. N. Varone Maria
Al. Hina, Gabriella I. A. Vuculescu, Ioan Gruia, I. Cucu-Freamăt, C. Scurtu, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pag. 7 și 8
— BANI 20 —

Cavaleria engleză atacă pe germani lângă La Bassée (Franta)

Războiul anecdotic

Tovarăși de moarte.

O lână americană era logodită cu un ofițer francez care plecase pe câmpul de luptă. Cea din urmă trisoare pe care logodnica a primit-o dela logodnicul ei avea următorul cuprins:

„Sunt rănit, alături de mine zac doi tovarăși de moarte căci la câte și trei viața ne-a apus.

Unul e englez, un proiectil i-a smuls piciorul drept din sold; cellalt tovarăș de moarte e un ulan fusese cu pieptul ciuruit de sursucle.

Distanța dintre noi e cam de un metru.

Prusacul avea morfină. Târându-se unul către altul ne-am morfinitizat fiecare. Morfina ne-a mai potolit durerile și ne-a dat răgaz să vorbim. Dar în clipele acelea nu puteam vorbi decât despre ființele drăci lăstate acasă și pe care soarta a voit să nu le mai vedem... Englezul și germanul erau însurați și aveau și copii iar eu te aveam pe tine logodnică numai...

După câteva cuvinte schimbate, germanul amuși, nu voi să mai scoată nici un cuvânt. Își scoase din sân o carte de rugăciuni și voi să citească.

Englezul înfrigurat de dureri cumplite nu zicea nimic privind cu atenție cerul. Iar eu mi-am pus tricoul pe Franței pe ochi și nu știu ce-am mai făcut”.

Scrisoarea aceasta a fost găsită de o secțiune a Crucii roșii franceze în buzunarul celui care-o scrisese, mort în tovarășia Englezului și a Germanului cu care se împăcase pe pragul morții.

Statui.

Intr-unul din orașele invadate. Locuitorii, oameni cum se cade ca să-și uite necazurile că sunt cuprinși de inamici caută să-și însele pe cât pot.

Intr-o zi comandantul militar al orașului primi mai multe scrisori anonime în care i se vestea că doi ofițeri ai țării invadate, îmbrăcați în uniforme lor sfidează autoritățile fără să le pese de nimic.

Imediat comandantul militar dădu poruncă să se facă, ofițerii in-subordonați să fie arestați. Anchetă începu cercetările și descoperi lucrul senzațional.

În adevăr, în oraș erau doi ofițeri ai țării invadate, îmbrăcați în uniforme lor de mare ținută și sfidau prezentul care a avut nenorocirea să aducă o invazie teutonă în orașul lor pașnic și civilizată. Ofițerii însă nu puteau fi arestați fiindcă erau reprezentați prin două statui pe cari dușmanul crotropitor a avut prudența să nu le dărâme fiindcă erau mărturiile glorioase ale eroismului francez de totdeauna.

Jocul de cărți.

În ocele de repauz. Soldații din tranșee ca să-și omoare urâtul joacă jocker. Și pasiunea pokerului în acest timp de odihnă pe lângă că îmbrează pe soldați moralmente, dar le dă și motive de preocupare strategică.

Partea veselă însă a jocului de cărți e că soldații chiar când nu sunt în front și când primesc ordinul de a se număra, se numără cu numărul cărților: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 damă valet, damă, rigă. Ofițerii nu se supără de acest fel de numărătoare și dela numărul 14 se începe seria 1, 2...

Povestea unui soldat.

— Ce-a fost mai groaznic în război până acum? Ca să poți ști răspunde la aceasta ar trebui să crezi că sunt soldați mai curajoși și soldați mai puțin curajoși. Dar în clipele hotărâtoare e peste puțință ca soldatul să se mai gândească la el. Rămâne ce să fie mai

groaznic sau mai puțin crud ceea ce vede soldatul când stă la odihnă sau când așteaptă ordinul de plecare. Așa povestea un soldat francez, care s'a bătut în Alsacia, apoi lângă Iser și pe urmă a fost trimis în tranșeele de pe Aisne. Regretul lui se manifestă când și când sub forma de oftat fiindcă n'are tutum.

Dar să-l ascultăm pe el. Intâia oară a fost aproape de Than. Era într'un sat cu sergentul și alți vreo 15 soldați. Se vedeau ziduri arse, case minate și valuri risipite de fum.

Străzile erau deserte. Doodată în apropiere de biserică se zăresc Germanii. Erau vreo 19 ulani fără cai. Francezii s'au repezit cu baioneta, au lovit pe Germanii, au împuns în pieptul dușmanilor încât era o muncă să scoată baioneta plină de sânge din pieptul inamic și lupta a continuat până când toți cei cei 10 ulani au fost doborâți. Dar lucrul ciudat a fost că unul dintre Francezi, acel care era cunoscut mai fricos, cu sentimentale mai delicată, acela a dat mai cu putere înfigând cel dintâi baioneta în pieptul unui german. Și mai departe soldatul francez spuse:

— Eram în Flandra. Pionierii au aruncat în aer un pod din care n'au mai rămas decât stâlpii. În jurul acestora apă se asvârlea cu furie fășnind ca din cascadă. Pe aici cadavrele Germanilor cădeau leșnate în josul apei. Iar când vre'un cadavru ajungea în dreptul stâlpilor, se întâmpla un lucru straniu. Cadavrul era ridicat de apă în sus, parcă ar fi trup de om

viu. Și noi știam aceasta, ședeam într'adins acolo să vedem cum se duc pe apă morții și ne era frică nouă totuși de aceste cadavre, pe când în fața tunului nu ne gândiam nici la viață, nici la moarte, deci nu era de ce să ne fie frică.

Basarabeni la Sibiu.

„Gazeta Transilvaniei” scrie următoarele referitoare la un grup de prizonieri basarabeni.

Erau 14 basarabeni transportați ca prizonieri în gara Sibiu. S'a găsit cineva care să le vorbească în rusește și i-a întrebat:

— Din ce parte a Rusiei sunteți?

— Suntem moldoveni, le-a fost răspunsul.

Iar cel care le puse întrebarea în rusește le-a vorbit apoi în limba românească.

— Știți toți voi românește?

— Da știm căci or cât ne-ar săli la cătânie să le învățăm limba și or cât ar vrea ca literghia s'o ascultăm în rusește noi tot în moldoveneasca noastră ne înțelegem.

Graiul ăsta al lor nu se poate lipi de noi precum graiul maghiar nu se poate de voi dacă tu ai fi rumân.

Cugetări și aforisme

de general AL. BIOTTU

Reacțiunea sentimentelor naționale după zăpăceala produsă, are drept sfârșit revoluția.

Pasiunea lipsită de judecată este o nebunie, care duce totdeauna la ruină.

Evoluțiunile patriotice isvorite din ameteala spiritelor perd causele cele mai drepte.

MIRACOL

D-nei Alexandrina Al. C..

Vremea trece, vremea schimbă și preface în ruină.

Trece aprigă-furtună peste tot ce-i omenesc;

Nu mai firea este-aceeași, numai ea este divină,

Toate sunt supuse legii și capriciului firesc.

Omul, floarea, valul mării... pier, se spulberă 'n vecie,

Ca apoi din veșnicie să răsară alții noi.

Căci așa a vrut ursita: veșnică numai să fie

Forța care predomină. Predomniții suntem noi.

Când privesc la aspra vreme, ce se schimbă-acum în

toamnă,

Și când frunza 'ngălbenită va să pice la pământ,

Imi, îndrept ochii-mi asupra-ți, și nu știu ce să cred,

doamnă,

Când te văd stând neclintită în al vremii aspru vânt.

Ce să cred? Făcut-a soarta o excepție ciudată,

De te lasă tot aceeași: tânără și mlădioasă?

Sau în suflet porți ursita unei zee 'ndurcrată

Ceți ursi din leagăn, veșnic să rămâi așa frumoasă?

Nu pricep taina ascunsă care viața-ți hotărăște,

De acee 'n a ta față eu mă plec supus, uimăt:

Forța care 'n lume totul o conduce, predomină,

Fază de a ta ursită azi o stavilă-a găsit....

Vremea trece, vremea schimbă și preface în ruină,

Trece ca și o furtună peste tot ce-i omenesc.

Nu mai tu rămâi aceeași cu o lacrimă divină

Ce se-aprinde d'o zămbire 'n care fericiri lucesc.

Dragomireștii-din-deal

George Drăgan

SCHIȚE ȘI NUVELE

CAVOUL FAMILIEI

Moș Marin, om de peste șaptezeci de ani, își petrecea în lăună ultimele zile ale vieții trăind din economiile ce și le grănisse prin muncă grea și cinstită.

Avea o sumedenie de copii, oameni de treabă, toți la casele lor înconjurăți de copii vii și sănătoși.

Pericidrea cea mai mare a bătrânului era când prietenii vizita nepoților cari îi săracau de gât și-i măngăiau lași-l încredințată de ani și griji. Căci, câte necazuri nu îndurase Moș Marin până să-și crească copiii, să-i învețe carte și să-i îndrumeze pe căle cea dreaptă a vieții.

Scămbănesc acum, la bătrânețe, își adăgea din heșug rânduie împreună cu tovarășa vieții sale, cu care împărțășise ală dată a-lătea necazuri.

Nici o epocă a vieții sale nu i se păruse mai frumoasă ca cea de acum. Eșise din ziele sbuciumate ale tinereții ca dintr'o furtună și parcă debarcase la liman pe un tărâm răcoros, liniștit, acoperit de paște și flori.

De ani de zile Moș Marin ducea această viață patriarhală.

Dar, ce-năzări într'o zi lui Ion, fiul său mai mare, om cu siluție prosperă, să construiască un cavou al familiei în cimitirul orașului natal.

Moș Marin nu află despre această ispravă de cât după ce sinistra construcție era aproape gata. Se făcu roșu ca para și începu să tune și să fulgere. Și aceasta din două pricini: întâi fiindcă nu fusese consultat, și apoi pentru că primea construcția cavoului ca o invitație la moarte.

— Ah, strengarul, i-arăt eu cavou. Pentru cine cavoul? Pentru mine? Nu-mi trebuie. Să facă cavou mă-si și lui tat-său, nu mie.

Cu mare greutate moș Marin fu domolit. Dar ideea cavoului deveni un nour negru în viața lui.

El repeta mereu:

— Zi cavu, hai? auzi colea; lasă că te învăț eu...

Intr'o zi, împins de curiositate, bătrânul se duse la cimitir să vadă și el isprava lui Ionifă, cel cu pricina.

N'apucă să intre bine în cetatea morților și să întrebe pe paznic când, în câțiva pași, în dreapta, pe aleea principală, văzu un fel de capelă pe frontispiciul căreia era scris în semicerc, cu litere mari, negre, cuvintele: *Familia Marin Valeanu.*

Bătrânul rămase încremenit văzându-și numele săpat pe un mormânt și-și ridică bastionul parcă voind să dărâme clădirea dintr'o singură lovitură.

Dacă cobea de Ionifă ar fi fost în momentul acela pe acolo de sigur că ar fi avut de ce să se căiască.

În seara zilei aceleia Moș Marin făcu din nou un nemai auzit scandal. Peste câteva zile, însă, se duse din nou să viziteze cavoul care, i se păru mai puțin trist. De astă dată el asistă și la o înmormântare. Era corpul unui nenorocit care fu asvârțit într'o groapă care n'avea alt adăpost de cât mormantul lungăreț de pământ. Moș Marin observă și alte numeroase morminte șterse, fără flori, neîngrijite și simți un fel de mândrie. Văzând cum se ridică în mijlocul lor cavoul *Familiei Marin Valeanu*, ale cărui arcade, ori cât de umede urmau să adăpostească pentru veci oscioarele-i obosite.

— La urma urmei Ionifă o fi

având și el dreptate, gândi Moș Marin și începu să privească cavoul cu un fel de duioșie.

Într-o altă zi ceru să i se deschidă grilajul și pătrunse cu multă greutate în interior. Răcoarea de mormânt îi pătrunse în oase. Totuși, moș Marin se așeză într-un colț și cercetă îndelung despărțiturile negre ce așteptau ca niște guri infometate să-și înghită victimele.

Apoi privi în scobitura de lângă el, neagră ca noaptea. Își întinse mâna-i tremurândă și pipăi pereții să se încredințeze dacă compartimentul era destul de comod.

Moș Marin nu mai vorbi nimic despre cavou și nici pe Ioniță nu-l dejeni pentru ideea-i de nătrujiacă. În schimb, continua aproape zilnic să viziteze cavoul care îi devenea tot mai drag. Acum începuse să cerceteze locașul cu interesul unui proprietar.

Familia, neliniștită, caută să oprească pe bătrân de a mai merge la cimitir. Toate încercările rămăseseră însă zadarnice. Vizitarea cimitirului devenise pentru bătrân o neînfrântă manie. Mai ales când timpul era prielnic, nici o forță nu putea să împiedice pe Moș Marin de a-și vizita cavoul. Acolo, rezemat de grilaj sau șezând pe o piatră funerară, contempla ore întregi viitorul său locaș de veci care îl atrăgea din ce în ce mai mult. Acolo își făcea el bilanțul vieții sale, de care era mândru și se ruga Celui de Sus ca toți urmașii săi imitând pilda sa în viață, să fie demni de a se odhni alături de dânsul în *Cavoul Familiei Văleanu*, cavoul pe care cu siguranță că urma să-l inaugureze el, Moș Marin. De altfel, de la o vreme, simțea un fel de oboseală de viață. Îl supăra șgomotul, lumina și întreg concertul lumii la care asistase un număr atât de mare de ani. Simțea că-l cuprindea un fel de somn dulce, la care râvnea din adâncul sufletului, un somn fără deșteptare, acolo, în cavoul familiei, sub lacrimile și suspinele a lor săi, carti urmau să vină și ei într-o zi, alături de el, să doarmă la o laltă în brațele vecinicii.

Într-una din zile, cei de acasă, îngrijorați de întârzierea bătrânului, trimiseră să-l caute la cimitir.

Bătrânul era acolo pe o piatră fără suflare, cu ochii țintă pe cavoul Familiei Marin Văleanu.
Mestugean

Să mergeți...

Să mergeți cu toți cu inimi bărbate,
Voi, scimii de-afăția cântați,
Când țara vă strigă: La luptă zburători,

Căci ora dreptății va bate.

Prim valuri de sânge și leguri dușmane

Veți trece cuprinși de flori
Și dincolo țării n'asteptă cu flori,
Din lauri făcut au coroane.

Din glorie în glorie într-una veți trece,

Cu toți ai Romei urmași,
Invinși să se 'nehine temuții vrăjmași

Și fruntea lovită să-și plece.

Să mergeți cu toți cu inimi bărbate
Căci Domnul privește spre voi,
Și țara vă strigă să mergeți eroi,
Căci ora dreptății va bate.

Alexandru Săvulescu

O stradă din Belgrad lovită de bombe austriace asvârlite din Semlin

S'a umplut pocetul

— Răvașul unui zălog din Ardeal —

de N. PORA

Apropae-i anul, dragii mei, de când m'am dus, chiuind de bucurie, să-mi fac datoria. Și m'am dus vesel, fiindcă știam că nu veți întârzia nici voi, d'acolo, din țara libertății și a griii față de noi — să porniți ca o furtună spre leagănul învierii noastre naționale — cel cutropit de liftele afurite din prășila lui Arpad!...

Dar așteptarea zadarnică ne-a fost. Că, pare-se, e tare dulce traiul în seul tău, oplosit cu toate bunătățile pământului, și departe de orice gând de cumplită revoltă...

Iar în noi, ceștia „d'acolo”, de dincolo de lanțul munților, peste care mai bine nu mai treceam. „Descălecătorii de țară, — dătorii de legi și datorii...” — cum le spune un sfânt al neamului nostru poetul Eminescu — în noi moacă selea de război și de revoltă, cu clocoțelul turbat al răbdării fără de margini.

Însă, s'a umplut pocetul și... stropii de sânge ce au gâlgăit în torente, prin trecătorile și pe crestele Carpaților aceștia nesățioși de jertfe, au dat alarma scuturării tuturor lanțurilor.

Că se împlinesc curând șazeci de ani, de când „Regele munților” ne chemase părinții să-și încerce dardele și ființele și să-și asculte săcurile pe toala vie a tru-fașilor asupritori.

Și bine știți câtă furie de fieră a iscal la curtea „Drăguțului de împărat” resmirita părinților noștri, cum v'aduceți aminte iarăși cu câte șosele și momete au pus la cale „Domnii” de l'au prins în capcana făgăduelilor pe Avram Iancu...

Și apoi, pace bună!... Ce-a fost să nu mai fie!... Iar viața de ocaș și moartea necăjită a „Regelui munților” fie-vă îndemna la război, vouă celor ghiftuiți în belșug și bine!

Când ne-am cătănit ne radeau inimile, că eram într'un regiment curat românesc. Și ne cântam cântecile, în bună pace. „Pe-al nostru steag” și „La armă!” în vreme ce tricolorul, sub care ve-

neau cetele, ne cuprindea sub culțile lui, înfiorându-ne că-l vedeam fălfăind liber, ca și cum n'am mai fi fost sub oblăduire străină.

Iar muzica regimentului își uitase, par'că, immurile ei obișnuite cutremurându-ne în „Deșteaptă-te Române” al lui Andrei Mureșianu „preot al deșteptării noastre, al semnelor vreunii profet”.

Și într'un cântec numai, sub ploaia de flori am trecut — cu trenul prin toate stațiile, de par'că se stinsese și se topise și urmă de „jandar” „denfripare” de o oblăduire dușmană!

Am umblat așa, în voia noastră, până la lagărul cel mare din inima Galiiiei...

Acolo, s'au schimbat de-odată lucrurile, au întors'o pe foaia aialaltă!...

Mai glăsuim noi, prin cete, câte un cântec d'al nostru, cum ne lăsu și tricolorul să fălfăie printre corturi, însă prinseserăm să ne aducem aminte de multe, de toate...

Atunci văzându-ne că pregețăm ne aduse într'o dimineață de August, p'aproape de Sânta Mărie, un „Ordin de zi” care glăsuia precum că armata română luptă alături de armatele noastre, iar gloriosul rege al țării vecine și prietene are sub comanda sa cel d'al doisprescezelea corp de armată al țării noastre!...

Ni se tăiase inima ascultând înțelele cuvinte; mai apoi, auzind că suntem laolaltă cu voi, cu ochi în lacrimi, am isbucnit în urale.

Iar muzica ne-a mai cântat odată „Deșteaptă-te Române!” Și pentru cea din urmă dată!... A doua zi, pe inserate, în șiruri răschirate, cu barbele pline ochi de chirate am pornit.

Ne îmbărbătau ofițerii, iar noi cu „Doamne ajută” și cu gândul la cine știe ce minune dumnezeiască, sburam nu umblam, cu auzul păinjenit de bubuitul tunului din apropiere și aproape orbit uneori de țiuirile de foc ucigător ce plesneau pe deasupra capetelor noastre, printre noi și

peste tot.

Cădeau mulți, dar câțiva rămăneau înainte! Și am pornit la atac, cu „Cruce ajută”, repezindu-ne ca vijelia...

Căți au mai căzut, mamă Doamne!

Deodată însă după o coamă de deal ne-am pomenit cu călări negri, păroși, cari țipau ca fiarele, mănând de mâncau pământul.

Și erau pusderie, de mulți. Isbit odată în sold, am încrămențit lăgă o limbă de apă, în care mi-am muiat arsura gurii, mai apoi, când mi-am venit în fire, spălându-mi rana și așteptând să văd venind „sanitarii”.

Răgetele și urletele de fiara flămânde ale cazacilor le-auzeam hăulind în depărtare, iar nici urmă de ai noștri... Numai gemete, oftaturi și scrășniri în preajma și, mai apoi, la lumina fanarelor văzui, apropiindu-se brancardierii și de noi.

Dar erau „ai lor” nu ai noștri și încă, nu „ai noștri” cei așteptați!...

Și m'au dus în tabăra lor. Și m'au încartierat într'o cetate frumoasă unde mi-au venit la căpătâi doamne d'ale lor, spunând „boje! boje!” și între ele, zâmbind „Rumânski”.

Și așa am dus-o, cum am dus-o până m'am însămătoșit, deabinele și m'am pomenit dus cu trenu zile și nopți de-arândul... Că departe neau mai cărat, Tocmai în inima Siberiei, la Irkutsk, unde suntem destui din satul nostru”. Și Ion Vlăgan și Gligore al Gherghini și Sandu Beșleagă... Și căți și mai căți!...

Bine se poartă muscalii cu noi s'au deprins cei-ce ne păzesc câte va vorbe din graiul nostru, cum am învățat și noi din al lor.

Și răd de li se văz și gingiile belind fasolea la noi și radeau cu toții, în fapt de seară, când prind ei să-i tragă câte un „Gazacioc” — un fel de „bătută” d'ale noastre, nu mai o țără mai pripită — și învățăm și noi câte una de-ale noastre, un „Răsteu” sau o „Bătută” de le merge la inimă cazacilor, îmbindu-ne la urmă la un linăam sufletul cătrănit.

Că greu nu-i să fim așa departe de tot ce ni-i drag, cum ni-i de greu să stăm toată ziuica toțaniți, fără să facem nimic. Că nu ne pun la nici o treabă. Și noi,

de atâta sfârșeală și căscătură ne îndemnând la câteceva trebăluind ce ne vine la îndemână începând să ne gătim singuri de mâncare, ca să ne mai treacă de urât.

Toate ar merge, cum ar merge, de-am avea vre-o veste bună de la noi. Inșă polcovnicul cetății, de câte ori vine să ne vadă, ride înăerit spunându-ne „niet“! — adică nimic cu voi, n'ați luat armele încă...

Și așa ne trecem ca niște candelile fără de undelemn, că nici hrana, nici somnul nu se lipesc de noi, unde știm că n'ați făcut-o într'un fel!...

Dar, bun e Dumnezeu!... ne ziceam, iarăși, și mari mulțumirile lui!... Ocare de geaba să licărească în înalt steaua nădejților noastre?

În așteptarea ceasului cel mare vă doresc să v'apuce cu sănătate și cu suflete pline de bărbăție, rămânând al vostru

Virgil Clăcaș

Elogiul Frumuseței

de G. T. N. Varone

Tot ce-i frumos e admirat. Frumusețea este armonie, distincție și perfecțiune. Tot ce-i plăcut într'un mod deosebit, bun și util e o parte din ideal.

Toți te iubim pe tine, frumusețe.

Tu ești sora adevărului, mama artei și spiritul materiei; ești splendorul și gloria bronzului și viața eternă a pietrei.

Tu îndemni la bine și la rău; ne ridici și ne cobori; ești mijloc, scop și forță; taina și farmecul a tot ce ne place și ne atrage; leagănul voluptăților și fala vieții.

Singul dar prețios pe care D-zeu Ța dat la puține femei este frumusețea, iar înțelepciunea a un număr restrâns de bărbați.

Frumusețe, tu ești și rămâi singura și cea mai mare putere magică cunoscută c'um efect magic. Tu ai o atracție misterioasă și irezistibilă: farmec ce nu se poate, cred, traduce în cuvinte.

Tu ești Eden-ul ochilor, talismanul dăruit de Iehova ce-l are și-l poartă unele femei; ești astru ce dă farmec nopților senine cu lună plină pe care le faci să fie, deosebite ca toate celelalte.

Tu ne faci sentimentali, și în mod facil ne atragi și ne îndemni să ne îndrăgostim de tine și, de multe ori, ne faci și puțin nebuni...

Infățișarea ta e măreață, fermecătoare și divină.

Când te contemplăm și te admirăm sau când ne gândim la tine uităm, o clipă, decepțiile, durerile și spleen-ul vieții.

Tu ne mângâi cu farmecete tale: ne mângâi ochii, ne'nalți sufletul și ne farmezi mintea; dai hrană sufletului nostru și idealului curat.

Frumusețe tu ești unică și universală; ești singurul model ce călăuzești toate artele și pe toți artiștii.

Tu ești o viziune mistică; transfigurezi oamenii și lucrurile, slăbești și luminezi sufletul nostru; ești simbolul fericirii și minunea ce ne farmecă.

Frumusețe, tu ești adevărata Mesia!

Artiștii — fideli tăi amanți și discipoli ai cultului tău veșnic te admiră și te iubesc. Poeții îți cântă esanele în ritmuri măestrite. Pietarii și sculptorii încearcă: unii să te fixeze pe pânză, alții să te desprindă dintr'un bloc de piatră, să dea la oparte bucățile cari te-acoperă și sunt de prisos, să te scoată d'acolo și să-ți dea viața eternă.

Acești „pușini aleși“ cari trăiesc

și-și jertfesc viața pentru tine, caută, încearcă și se străduiesc să reproducă cât mai bine — după cum te vede sau te visează — fiecare — imagina la care ne este dragă și scumpă nouă, tuturor: icoană veșnic fermecătoare și rebus ce ne obsedează și pe noi ca și pe unii ce-au trecut odată prin viață și prin lumea asta...

Frumusețe, tu ești lumina eternă a sufletului omenesc, după cum știința este și va fi lumina binefăcătoare a minții noastre.

Cei ce știu să te prețuească te iubesc și cei ce pot te apoteozează și te cântă.

Când gândesc, vorbesc sau scriu de tine, frumusețe, totdeauna mi-aduc cu drag aminte de Baudelaire, autorul volumului „Les fleurs du mal“, și pătruns d'un adânc sentiment de admirațiune și o recunoștință pentru el, recitez cu pietate, ca și cum aș spune o rugăciune, din sonetul „La Beauté“:

*Tronez în văzduh
ca un sfînz neînțeles;
Urma mișcarea care
deplasează liniile;
Și niciodată nu plîng
și niciodată nu rîz.*

*Poeții, înaintea mărețelor
mele atitudini
În care a aerul de a le
împrumuta celor mai măndre
monumente,
Își trec zilele în studii sterpe.
Căci am, pentru a fermeca
acești docili amanți.
Oglinzi curate cari fac toate
lururile mai frumoase:
Ochii mei, ochii mei, mari cu
lumini eterne!
și „Hymne à la Beauté“:*

*Frumusețe, vii tu din înaltul
cerului sau din abis?
Privirea ta diabolică și divină,
revărsă binefacere și crimă,
Și poate pentru aceasta
Te compară cu vinul.*

*În ochiul tău e apusul
și aurora;
Tu răspândești parfumuri
ca o seară furtunoasă;
Imbrățișările tale sunt un farmec
Și gura ta o amforă
Ce face eroul laș
și copilul curagios.*

*Ești din genuna neagră
sau te cobori din astre?
Demon vrăjil,
te urmez ca un câine;
Tu guvernezi tot
și nu răspunzi ue nimic.*

*Că vii din cer sau din infern,
ce importă?
Frumusețe, tu monstru enorm,
îngrozitor, ingenu!
Dacă ochiul, zămbetul,
piciorul tău îmi deschide
poarta
Unui infinit pe care-l iubesc
fără să-l fi cunoscut vr'odată?*

Satan sau Dumnezeu, ce importă?

*Inger sau Sirenă,
Ce importă, dacă ru,
Unica mea suverană,
Reversi ritm, parfum, lumină,
Infrumusezezi universul
Și ușurezi clipele grele ale vieții?*

Frumusețe, viața mi-am închinat-o ție!

Pe tine te admir și te ador din toată inima mea și înaintea ta îngenunchi ca'n fața lui Dumnezeu.

Tu m'ai învățat și mă înveți să iubesc arta. Și sint și voi fi totdeauna înamorat de artă: singura și eterna mea iubită la care sufletul se închină.

Arta este supremul și singurul meu amor. Ea mă'nvață să iubesc Adevărul, Binele și Frumosul cari sunt și formează singurul ei crez și care ar trebui să fie al tuturor și totdeauna.

Cultul artei va fi religia noastră viitoare.

INFINITUL...

*Noaptea 'ntinde manta neagră
Fluturând-o peste zare,
Stelele clipind în ceruri
Imu surdă din depărtare.*

*Jos, pământul doarme somnului
Stau tăcută la fereastră,
Și mă 'ntreb ce se ascunde
Dincolo de bolta albastră?*

*Ce-i acolo? O altă lume.
Mai departe?... Nesfârșitul...
Și grozavei neștiințe
Nu mai cat să-i văd sfârșitul.*

*O tristețe mă cuprînde;
Căci din mâna de țărănu
Nu se suie decât gândul...
— Cine taina o să-mi spună?*

*Sufletu-mi se 'nalță dornic
Înspre vecinica lumină,
Însă ochii'n jos se pleacă,
Apăsăți par'că de-o vină.*

*«Suflete, muncit de vise,
«Când plutești spre alte sfere,
«Vezi că ești legat de lumea
«Ce ți-a dat mai mult durere.*

*«În zadar încerci și astăzi
«Să te urci mai sus... spre stele
«Dar pricepe că-i neantul
«Între lumea ta și ele.*

Maria Al. Hina

EX-LIBRIS

Gallia și înfrăirile ei, două volume; Sparte contre Athènes, France et Allemagne, de Caion.

Autorul e în adevăr o figură cu răsărită în superstițiile și înăfrența noastră religioasă. Simpatia majorității nu poate să fie și de sigur, că nici nu dorește aceasta, de oarece izolarea în care trăiește trebuie să-l înăfrențe și să-i dea o idee excelentă de propria sa persoană. E o consolare a tuturor acestor temperamente de adevărați artiști, nemulțumiți cu natura, căutători de noi idei, fauritori de artificialități, singurele care-l pot împăca cu banalitatea vieții de toate zilele.

Ar fi poate interesant să-ți dai seama de modul cum a ajuns d. Caion să fie reprezentantul monarhismului francez și al catolicismului într'o țară ca a noastră. D-sa a iubit Franța, dar nu Franța democratică și republicană, ci vechia Franța. Și astfel a îmbrățișat toate cauzele acelei „vieille France“.

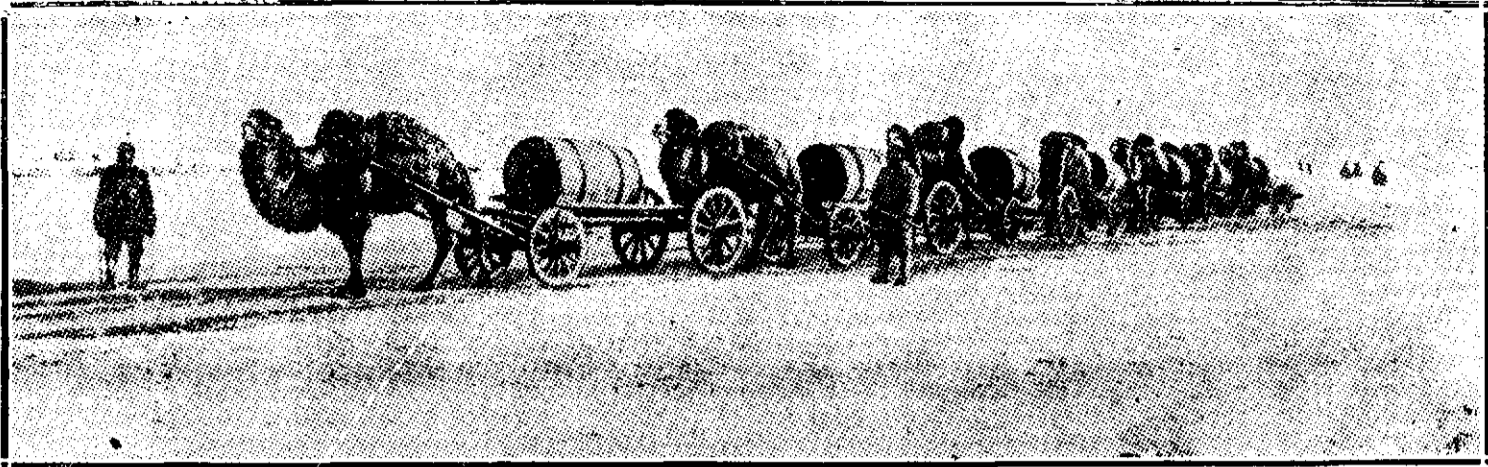
În Gallia a încercat un studiu mai serios, anume să caracterizeze toate celelalte popoare, să arate influențele ei nu numai în literatură. Dacă a reușit o vor spune criticii competenți în materie, dar, și în această carte, ca în tot ce scrie d. Caion, te împiedică miile de nume proprii și miile de citațiuni din operele multor francezi, care nu ar fi mari, dacă nu ar fi prieteni intelectuali ai autorului. Astfel, și mai ales pentru țara și prea incultii noștri poeți, Gallia e un izvor de cunoștințe interesante. „În Franța totul e frumos“ și d. Caion cântă în proză frumosul. Cartea d-sale e un frumos omagiu adus nobilei Franțe, și o recomandăm tuturor celor care nu au avut prilejul ca d. Caion să studieze în amănunte mri ales literatura franceză.

„Sparte contre Athènes“ e o culegere de articole, ce nu au o strânsă legătură între ele, afară de ura contra Germaniei, a cărei cultură e „meschină, anarhică și neoutincioasă să egeleze cugetarea

LA DARDANELE

Luptă între un soldat australian și un turc

Apa adusă de cămile trupelor rusești care luptă cu turcii în Caucaz

unuia ca sfântul Thomas d'Aquin, sau a unui Ernest Hello!"

Vărfuri de spadă. Ion Pribeagu. Il chiamă Ion, ca pe Minulescu și scrie poeme a căror factură e — hai să facem plăcere bătrânului șef de școală — „minulesciană,” fondul e însă al lui Pribeagu, Ion Pribeagu. De ce n'ași fi sincer cu mine însumi? Prefer fondul poeziilor lui Ion Pribeagu și nu de altceva, dar pentru că există, pe când ideile lui Minulescu le caut zadarnic. Un prieten răutăcios spune că Minulescu nu a avut nici odată idei, așa că orice căutare ar fi zadarnică, nu poți să găsești un obiect care nu a fost pierdut pentru că nu a existat nici odată.

Pribeagu te face să cugești, asupra unor probleme despre care el nu vorbește, dar pe care le simți că l'au turburat mereu. De oarece nu voește să urmeze calea obișnuită, adică să scrie articole politice, sau studii pedante, a ales un drum mai interesant, drumul satirei. Biciul lui are o suțu de sfărceți și mâna tânărului maestru e sigură. Acolo unde ajunge sfărcețul lasă urme. Pribeagu joacă glează cu versurile și cu ideile așa cum vrea, e un talent unic la noi, o împerechiare ciudată de umor și melancolie, de trufie și umilință, de revoltă și resemnare. Câteva d-lui Pribeagu merită să fie citită de toți cei ce găsesc că viața ar putea fi mai frumoasă, dacă oamenii ar fi mai cumsecade.

Tânăra căsătorită. Catulle Mendès, traducere de L. Danon. Care tânăr nu a citit „Monstres parisiens” de Catulle Mendès? Asta când ști franțuzește. Dar sunt atâtă care nu cunosc destul de bine această limbă. E oare aceasta un cuvânt ca să nu cunoști draguțele nuvele la celebrului scriitor francez?

D. Danon a făcut un gest frumos traducând și încă excelent, povestile amoroase ale lui Mendès.

Că sunt uneori descrieri riscate, da, e drept, dar arta scriitorului e mare, stilul admirabil și arta nu a făcut nici odată contract cu morala că are să respecte pudicitatea în cele mai ascuțite colțuri ale ei.

De sigur, tânăra căsătorită are să aibă un succes mare de librărie, ceea ce nu va fi de loc de mirare.

Albert

Pentru orice reclamațiune sau schimbări de adrese, d-nii abonați sunt rugați a atașa și una din benzile cu care primesc ziarul „Universul Literar”, contrar, reclamațiunea sau schimbarea de adresă nu vor fi rezolvate.

Tot gândul pentru tine

Tot gândul pentru tine!...

Mereu mă urmărește

Ca un refren aceeaș nebună încântare

Care mă face astăzi — când dragostea mea crește,
Să-ți spun ce-ți mai scrisesem în ultima scrisoare.

Nu... dragostea aceasta are ceva curat

Și nou de tot într'însa... E poate doar căderea
Amară a unui suflet mândru dar nepătat
Sau poate că-i povestea vieții care pier.

Nainte de-a cunoaște lumina... Cine știe?...

Sunt clipe când arsura aceasta rău mă doare...
Și sufletul și miata țîs înclinate ție
Cel adorat, cel dulce și cel de-apururi mare...

Ci numai într'o seară, târziu de tot, când anii
Vor curge fără milă și când voi fi bătrân
Îți vei aduce-aminte stând trist la colțul sobei
C'ai inspirat odată un dor așa păgân?...

Gabriella I. Anastasin-Vuculescu

ARTA ȘI ARTIȘTI

Expoziții de vacanță. „Sezonistii” și arta climaterică

Sub toropeala arșitei lui Cupidon atelierelor pictorilor și culptorilor se golesc ca prin farmec. Care, de care într'o întrecere sui-generis, aleargă toți spre ținuturi mai blagolovite, pe unde ardorile soarelui sunt înlocuite prin splendorile unei națiuni exuberante ce îndeamnă la activitate.

Sunt zilele când pictorii, cu și-valetu'n cutia cu culori în spinare, colindă pretutindeni, pe unde pot alege „subiecte” fericite, demne de a fi nemurite în hainele aburii ale artei.

Unii la munte, alții la mare, și foarte mulți prin ținuturile destul de înarșitate ale șesului — cu toții d'opotrivă, ea și sânguincioasa furnică din fabulă, adună pentru expozițiile — pentru meriteul de la iarnă, cu care să poată întâmpina, după cuviința pe vreun lăudăros mofluzit — greerele care a cântat și s'a sbequit toată vara, prin toate „casincurile” și plăjile ascunse...

Muncesc cei ce au un pic de chemare în artă, iar trândavii și lăudăroșii își continuă traiul „farniente”, improșind, da ceasurile obișnuitelor bărfeli zilnice, cu toate calificativele și invectivele injurioase, în ceea ce nu înțeleg să-și piarză vremea, ca ei.

Dar dintre cei ce nu dau de cât slabe licăriri de viață, cu cele ce se îndărătnicesc să facă, se aleg exponanții de vacanță.

Iată o specie nouă de expozanți,

aproape negunoscuți până acum la noi.

Sunt diletanți sânguincioși cari, după serii întregi de desamăgiri încercate la expozițiile generale de artă, în care n'au putut expune barem o lucrare — departe de a arunca paleta și penelurile, se îndărătnicesc să vrea ceva.

Și unde pot să răușesească mai bine, de cât în intelopa atmosferică artistică a unei stațiuni climaterice, oarecare?

Numai de cât se găsește o sală disponibilă, ca să primească rezultatele „enormelor eforturi artistice, ale acestui temperament de mare artist (sau artistă)”, cum tot atât de repede se găsește și critici „corapetenți”, în localitate, spre a ridica în slavă „activitatea miraculoasă a acestui geniu al artei noastre”.

Nu mai încapă vorbă, deci, că, fiind socoteală de o adâncă competență în ale artei, a corespondentului local, sau al unui improvizat corespondent, cum și de nu mai puțin adâncă pricepere în ale artei a „onor. P. T. public sezonist”, expoziția „genialului artist” capătă o valvă nemai pomenită, iar amatorii de artă dau buzna, cu duimul, ca să rechiziționeze măcar câte o capod'operă!

Așa că triumful artei de a face bani fiind asigurat, se înțelege ușor că nici artiștii reclamații, nu se lasă mai prejos.

Destul este să aibă un asemenea

„complectator al operilor picturale, câteva mici nimicuri, luate cu toptanul, de la „curățarea” cuturii atelier, cum știe bine el, că ori și ce nimicuri” capătă o valoare nemaipomenită pe urma cadrului în care-i arătat și... gata expoziția!

S'ar putea spune o expoziție de rame, care de care mai scumpe ce cuprind șasiuri de pe care-i absentă arta, sau mai bine zis, „expoziția” în care pictura e un pretext pentru o bună reclamă a ramelor.

Iar vreun alt sânguincios corespondent își înțelege menirea sa cu adâncă-i competență „pofteste lumea să admire capodoperile de rame, de toate calibrurile și de toate staturile, expuse în încântătoare s'afiuone climaterică...”

Această artă, oarecum „climaterică” este unica compensație, materială și morală, a celor ce își omorâ plictisul și-și astâmpără setea de risipă, prin cele mai în-cântătoare colțuri ale țării noastre.

Iar artiștii adevărați, pictorii mici și mari, ale căror opere se înceluesc, în tăcere, sub dogoarea arșitei estive, rămân cu toții în umbră, nelipsindu-se nici unul să treacă la o activitate de „expoziții de vacanță” ce sunt și trebuie să rămână apapanagiul diletanților și al negustorilor de tot felul.

Ion Grăia

LA ISVOR

Când pe nopți cu lună plină
Sînt, cuprinși de dor,
Se 'ntîlnesc unde suspină
Apa la isvor.

Tremurînd se prind de mână
Și vorbesc ușor,
Murmurînd dulce'i îngână
Apa la isvor.

Noapte, noapte călătoare
Te oprește 'n loc,
Dacă pleci cumplit îi doare,
Inimei pui foc!...

Dar zadarnic! Cruda noapte
Nu vrea să mai stea,
Apa murmurînd, în șoapte,
Îi plînge și ea!

Ziua albă se ivește,
Când să plece vor;
Lună tristă îi privește,
Știe jalca lor!...

Iar din ochi 'nchiși aproape
Lacrimi se ivesc;
Somnu 'nchide a lor pleoape,
Zorile'i gonesc.

Ultimul sărut al serei
Ei și-l dau cu dor;
Ison tine 'n noaptea verii
Apa la isvor.

I. Cucu-Freamăt

Un om și-o floare

de Nicolae Predescu

In marea de spice care poleie de razele soarelui de Iunie, se topea in depărtarea câmpiei, o floare de mac părea o boabă de rubin svărlită la întâmplare pe o manta țesută din fire de aur.

Toată ziua sta cu trupul ei mușiat în sânge în bătaia razelor, apoi la amiază, când soarele verii, era în toată puterea dospind pământul, își strângea petalele și picotea într-o aromeală dulce până la apropierea serii.

Cu apropierea serii, căldura se mai potolea și atunci ea se deschidea învalta la zgomotul găzilor. Aștepta, legănata de vântulețul ce îndoaia lanul și desmerdată de cântul păsărelelor din apropierea crâng, aștepta ca vreun fluture ce-și tremura aripioarele în freacăta câmpiei să vie de prin alte părți și din îmbrățișarea lui grăbită să-i gădească petalele.

Seara, când seșea apusului se stinge și noaptea venea să învălue câmpia, cei dintâi stropi de rouă cari umezeau îmbelșugatul lan se depuneau cu prisosință și pe dânsa, iar dimineața când mărețul bulgăre de aur se ridica aprins colo sus, somnoroasă încă își întindea foile umede.

Pe marea de spice, sta floarea de mac ce părea o boabă de rubin pe o haină țesută în fir de aur, pe când pe valurile vieții plutea omul care a rupt floarea. — și el părea o boabă de noroi pe haina împestrățată care învălue lumea.

Era un vânturător, un pribeag, un fără nici un rost pe lumea asta. Către era țara măsurând-o în lung și-n lat cu piciorul, odihnindu-se pe acolo pe unde îl apuca oboseala și trăind din mila oamenilor pe care îi întâlnea în calea lui. O desagă pe spinare în care purta cele de căpătat și un ciomag cu care răscolea praful drumurilor de țară și ciocănea pietrele căilor dela orașe, erau averea lui. În cap avea o chică încălțată și mare cât oaia și fata îi era îmbrăcată într-o barbă zbărlită crescută în toată viața de părea o sperietoare de ciori. Mergea agale, lucra — cam în silă nu e vorbă! — când îi da cineva de lucru și ce se pricepea el, fura când găsea de furat și știa să fugă, să s'ascundă, când s'arăta amenințătoare dumnezeirea albastră a jandarmului. Iarna căta să stea închis pe undeva la adăpost de asprimea zilelor înghețate, iar când da mugurul iarăși lumea toată era a lui.

Și trăia și de viața lui nu s'ar fi îndurat pentru o altă viață tihnită de om care se chiamă ca rost, căci în viața lui mică și umilă, nici griji, nici dureri, nici păreri de rău nu-l chinuseră vreodată. Așa se pomenise el trăind prin toată lumea nici vesel nici trist, nici supărat nici nesupărat, când sătul, când nemâncat.

Iar cum vântura așa lumea a trecut odată și prin partea aceea unde crescuse floarea roșie și pe care atâția înaintea lui văzând-o ziseră: „Ce frumoasă floare de mac!”

Și privind și el peste câmp mândrețea de spice a văzut floarea roșie și a zis: „Foarte frumoasă floare de mac!”

Și cum nu se prea grăbea s'a abătut din drum, a croit un nou drum printre spice și a rupt floarea. Seva albă și cleioasă a tulpinei i-a udat degetele, iar el și le-a șters frumos în barbă zbărlită. Pe urmă a înfipt floarea în zeghea ruptă și eșind la drumul mare, a porni înainte.

Mergea cu pasul lui încet și din când în când își pleca ochii spre pământ și-și privea cu dragoste popoșca învâluind-o în priviri duioase. Mai voios ca el nu putea

să fie un ostaș viteaz care ar ține pe tunica o sută de decorații, răsplătă a faptelor și curajului de care ar da dovadă.

Singur, drumul îi pare mai lung decât este, dar el, cu gândul la jurata aceea de floare, mai că nu și-a dat seama când a apus soarele și când a ajuns într'un sat. Era un sat risipit pe coasta unui deal și el, scotofind că ar mai face o bucată bună până o inopta voia să-și urmeze calea, dar la o casă sărăcăcioasă din satul asta văzu lume multă adunată. Ca oricare încurcărume vru să știe ce s'a petrecut acolo și se hotărî să se oprească și intră înăuntru. Murise unu și-l jeluia nevasta și patru copii, iar popa se ruga. Murise unu din cei fără plug, fără boi și fără loc de arătură — unu pentru care viața de toate zilele e mai mult decât o povară. Acum pe fata lui galbenă pareă plutea un zâmbet de mulțumire și numai gura, din care se rânjeau dinții roși de cari și înegriți de rachi și de tutun, semăna a batjocură. „Acum purtați voi jugul, eu am scăpat de el!” părea că spunea mortul rânjind. Numai nevasta nu-i prea da pace și-l întreba bocindu-se la căpătai:

— Cui m'ai lăsat, drăguțule, cui?

Și strângea copiii pe lângă ea, și-i arăta mortului, și-l căina că nu s'a milostivit măcar de dânsii.

Răposatul era pus într'un scieru necioplit, făcut așa pe fugă ca pentru unul care n'a avut cu ce și-l plăti. Îl îmbrăcase ea, femeea, într-o cămașă aspră de zdrobitură de cânepă și dela mâini până la picioare era învălit într-o bucată de pânză albă.

Când a intrat pierdevară acolo, nimeni nu-l luă în seamă, numai vre-o 3-4 babe își tot ștergeau ochii zbărciți cu colțul bariselor îl priviră chiondăriș că venise la mort cu floarea în piept.

Sta și el acolo și asculta plânsetul femeii și-al copiilor. Iar ca să

nu stea degeaba, mai potrivea mucurile celor patru lumânări prinse la capetele scierului, mai câte-o metanie, mai câte-o cruce.

Și ar fi stat el mult de l'ar fi prins noaptea prin părțile acelea căci, cum n'avea nici un rost, mult îi mai plăcea să-și mai scurteze din vreme oricum numa s'alunge urâtul. Dar una din babele ce se învătea pe acolo storcându-și ochii, îi strigă să-și scoată floarea că la mort nu vine omul împopoțanat ca la nuntă.

Atunci pribeagul a căscat ochii spre bătrâna care-i vorbise, și-a smuls floarea de pe zeghe și a înfipt-o binisor între degetele mortului.

— O dau, zise, pentru biet omul asta că din câte flori cresc pe câmp și pe toate potecile cine s'a milostivit să-i aducă și lui măcar una? O dau pentru el și Dumnezeu să-l erte! Mare lucru nu fac eu, dar voi n'ați făcut nici atâta!

Atât a spus. În casă s'a făcut tăcere.

Iar streinul care i-o dăduse și-a luat desaga și ciomagul pe cari le lăsase afară lângă ușe și cu acelaș pas încet de călător chibzuit s'a dus în drumul lui.

DOAMNELE DE ONOARE

dela curtea imperială a Japoniei

O revistă femenină japoneză povestește următoarele despre doamnele de onoare de la Curtea imperială din Tokio:

„Cu toate sunt 300 doamne de onoare, cari sunt împărțite în cinci clase după rang: Tenosi, Gontendri, Sondri, Gonsondri și Miofu. Misiunea lor este de a supraveghea garderoba imperială și aranjamentul camerelor.

Doamnele din clasele mai superioare sunt numite de către celelalte „Dunassci” (prea grațioasă

doamnă). Ele au ca locuințe apartamente de câte 5—8 camere. Câteva din ele se ocupă cu serviciul personal al Suveranelor, începând de la ora 8 dimineața și până la 10 seara. Chiar când n'au serviciu ele sunt supuse la o supraveghere severă.

Dacă dorm n'au voie să stea pe spate sau cu brațele întinse, ci trebuie să se strângă ca un șearpe. Doamnele Simio, cari sunt subordonate celor dintâi au o muncă foarte grea. Ele se scoală la 5 dimineața, curăță camerele și aranjează obiectele de toaletă, ce li s'au încredințat. Când se scoală dama Danassci și-și ia locul pe o perină de mătase, Simio îi urează bună dimineața. După ce s'a terminat toaleta se ia dejunul, care este compus în cea mai mare parte din dulceturi și fructe. Furculițele sunt de fildeș sau de argin!

Doamnele de onoare pot mânca ori ce, afară de ceapă. Lor nu le este permis ca să miroasă a ceapă.

La curte se veghează cu stricteță aspră curățenia hainelor. Aceasta este o consecință necesară a profundului respect pe care-l au pentru familia imperială.

Doamnele Simio sunt împărțite în două clase, în Okijosan și Oisuisan. Aceste din urmă au să se îngrijească de partea de jos a îmbrăcămintelor, iar celelalte de cele de sus. Măinele cari au atins ciomapii, nu pot veni în stingere cu partea superioară a corpului, până nu sunt spălate. Din cauza aceasta domnește cea mai mare zăpăceală, dacă patru sau cinci doamne Danassci își schimbă costumele pentru a însoți pe împărăteasă.

Acele cari ajută la îmbrăcat, n'au voie să se miște de cât în genunchi. Dacă vreuna din ele transpiră n'are voie să-și ștergă sudoarea până când nu termină toaleta.

Condițiunile principale cari se cer acestor dame de onoare sunt: stăruință și resemnare.

De la toate aceste dame se cere o purtare exemplară. Ele au o leafă lunară de 600 lei și toată întreținerea, precum și locuința în apartamentele luxoase ale palatului imperial. Sc.

Sărmanul orb

— Schiă —

Doamna Margareta este una dintre cele mai frumoase femei din orașul N. Părul ei bogat e negru ca abanosul, iar talia svelată ca a unui fluture. Ochii ei negri ca muștele radiază scânteii cari zăpăcesc mințile bărbaților.

Pictori și sculptori zac la picioarele ei. În serviciul artei! Ei cerșeau pentru o favoare, care a fost acordată artiștilor de către femeile de pe tron. Ei voiau să modeleze acest corp, și să picteze acest sân. Natura n'a creat acest sân splendid pentru ca să rămână ascuns în dosul corsetului și al bluzei.

Doamna Margareta respingea asemenea insinuațiuni. Ea era prea sus pusă, pentru ca să se indigneze contra lor.

Și ochii ei frumoși revărsau scânteii pline de dorințe arzătoare. Buzele ei tremurau de voluptate.

Ochii și buzele mint... Doamna Margareta era o pildă vorbitoare despre aceasta. Nici un suflu de bănuială nu îndrăzne să se apropie de ea. Domnul Valerie, soțul ei, este un bătrân posac. Cu toate aceste el nu se supără pe ea când o vede înconjurată de un stol de tineri, cari îi fac curte. Ea-și părăsise părinții, pentru ca să se mărite după bogatul boer. Ea-și ținea jurământul, pe care l'a făcut în fața altarului.

Credință până dincolo de mormânt!

Așa este scris.

Doi soldați ascunși în găuri și purtând măști în contra gazelor asfixiante, asvârie bombe în tranșeele germane, săpate la 100 de metri de lângă ei.

Gândește-te bine, frumoasă Margareto. Tu-ți vei jeli singură existența. Corpul tău splendid nu va crea o nouă viață.

Doamna Margareta nu este din cruzime atât de severă față de ea însăși și față de alții. Ea este numai evlavioasă. Ea refuză aceea ce i-a spus duhovnicul să refuze.

Intr-o zi veni la frumoasa femeie un sărman orb dintr-o țară îndepărtată. El era prevăzut cu o scrisoare de recomandare către soțul ei, astfel că fu bine primit de către frumoasa femeie. Bătrânului îi plăcea că soția sa îngrijește atât de bine pe sărmanul orb. Ca o soră bună ea-i da brațul și-l conducea la preumblare. Bătrânului îi mai convenea și faptul că acum se risipise stolul tinerilor curtezani.

Orbul era în vârstă cam de patruzeci de ani. Se spune că vârsta aceasta însemnează la bărbați începutul celor mai buni ani. Femeile nobile sărută bucuros buzele bărbaților cu experiență, de oarece aceștia stau să aprecieze valoarea femeii.

Orbul era de statură mijlocie, bine făcut și avea un cap interesant. El vorbea atât de înțelepțeste și atât de blând în cât cucerea inimile tuturor.

Ea-l asculta ceasuri întregi când își povestea istoria tristă, cum și-a pierdut lumina ochilor. Cum după aceea a trecut multă vreme până când degetele sale au putut să se miște ca să vadă. Acei ochi în rezultate vedeau. El jură pe aceasta. Mergând cu tandrețea oaselor țese ale mâinii ei el îi descria cu de-amănunțat forma acestei mări, în cât ea adeseori tresărea surprinsă și-l fixa cu o privire scrutătoare. Oare nu luca o slabă licăreală din acești ochi negri?

Ea și pleca capul cu tristețe. În aceste pupile încrămenite nu era nici o viață.

Ca și un copil el se juca bucuros cu mâinile ei, degetele sale îi pipăiau cerceii din ureche, netezeau rochia ei până la trenă, peste tot corpul.

Ea zâmbea cu indulgență! Sărmanul orb!

Ea putea vorbi cu el despre ori și ce. Inteligența sa vie cuprindea repede. El sta la picioarele ei și sorbea cu nesățiu cuvintele de pe buzele ei. Ea tolera bucuros ca degetele sale nervoase pipăiau mereu corpul frumoasei femei.

Sărmanul orb! El doar vedea cu aceste degete.

El devenise pentru ea o jucărie dragă, de care nu se putea lipsi. El totdeauna avea intrare la dânsa. Sărmanul orb! Dimineața când ea și sorbea ceaiul în pat, el avea voie să-i vorbească despre vișurile sale. El nu era alungat din apropierea ei când se scufunda în baie.

Sărmanul orb se afla de mai multe săptămâni aici. Ea prinse o mare dragoste față de el. Adeseori ea râdea veselă ca un copil, când o pipăia, acolo unde degetele celui ce vede trebuia să stea respectuos la o parte.

Și el îi mărturisii tremurând, că a mințit-o, că el a devorat-o minut cu minut cu ochii, cari îi se păreau orb, că o iubește la nebunie și n'a găsit altă cale ca să ajungă în apropierea ei, că fără ea nu poate trăi, că nu este păcat dacă se iubesc doi oameni, pe cari Dumnezeu i-a creat unul pentru altul. Și acum ea și închise ochii, amelițită, fericită.

Domnul Valeriu își freca mâinile mulțumit. Ceata filifisonilor supărători fu împrăștiată, nobila doamnă se consacra cu totul sărmanului orb. Duhovnicul d-lui Valeriu îi asigură că cerul va binecuvânta pe soția sa pentru aceasta faptă bună.

Cornel Scurtu

CAMPANIA DIN 1913

A l-ului Divizion din Regim. 5 Roșiori

de C. CIOCAZAN

— URMARE —

Poate că administrațiunea românească, pentru că Asvatkoy se cuprinsese în teritoriul cedat, se va ocupa de aceste ceșmele.

La înapoiere nu am mai luat drumul pe șosea spre Asvatkoy pentru că-mi era teamă că măracini după șoseaua ne dată circulației, înalți de peste 70 cm. vor răni caii la picioare și din Deliusufar am trecut prin Kasunlar unde am intrat într-o pădure în care am umblat vr'o 3 ore până la Kōsi-Abdi, pădure care mi-a reamintit pe cea din noaptea de 8 spre 9 Iulie.

În pădure am găsit la conacul pădurilor un bătrân pădurar, care știind românește venise la Zavet să ne spună că Turcii au început să taie lemnele. Adevărat model de funcționar cinstit nu știu de va mai fi menținut în serviciu pentru că era bătrân și poate politicienii vor avea oameni de pus în slujbă. Nu știu de ce, dar nu mă pot abține chiar în această scriere ce voiam să fiu numai pur și simplu istoric, de a bi-căni, necinstea care domnește peste tot locul.

Mai deunăzi mi s'a spus că un liberal a cumpărat păduri supuse regimului silvic și le-a tăiat cum i-a plăcut, iar un ministru conservator căruia i s'a adus cazul la cunoștință nu a vrut să supună pe contravenient la amenda de vre-un milion, de oarece prin alianță se înrudeau.

Mi s'a mai spus de un coreligionar al unui partid politic, că la ei, afară de un ministru și vre 3-4 persoane, ceilalți toți fură.

Dar de un oarecare X care trecea de cinstit de și de la natură cam limitat și care ca primar a cerut să-i se aleagă câștig?

Când mi s'a spus zău cât de obișnuit sunt de a ști cât tronează necinstea în societatea noastră, mi-a venit să strig: Cum? și asta?

Și necinstea e pe tot locul. Dar altul care a întrebuintat materialele comunitii în clădirea casei lui și care deși a înșelat arendașul ca să-i poată rezilia contractul, încercând să-l fure, trece de cinstit ba cu o cutezanță egală cu a tuturor necinștilor, acuză pe alții de necinste, tocmăi vorba lui Eliade: Zii mamă să n'apuce să-ți zică, fie.

La Kemanlar 2 turci care pentru furajul vândut primiseră 45 lei reclamă că plecând, le-a oșit un soldat cu pușca, le-a luat banii și le-a dat și lor câte doi lei. Puș. în fața escadronului nu recunosc pe nimenea. Lipsea un sergent, care fiind adus e recunoscut, cercetându-se se constată, exactitatea reclamațiunii, pedeapsa se dă imediat dându-se banii turcilor înapoi. Dar câți din cei furajii au putut reclama? Mi s'a spus că un sublocotenent de administrație s'a înapoiat cu 12.000 lei și patru cai cu căruță. Că i s'au luat de autorități până la terminarea unei necete. Dar cazul care mi s'a spus de un domn inginer! La richizitie, care s'au făcut în mod barbar se luase doi cai scumpi ai unui proprietar din București, cai care apoi văzuți la o trăsură în care era o doamnă s'a constatat a li fost reținuți de un domn maior, care după spusa ordonanței, dase în schimb gloabele sale.

Mi s'a spus că la Craiova se luase câteva zile atâtea vite în cât ne mai având ce face cu ele, le-au dat drumul pe câmp, unde ne având ce mânca, muream sau se înecau în Jiu.

Dar după demobilizare, vitele au fost lăsate să moară literalmente de foame, găsindu-se în stomacul unora pământ.

Nu pot scri tot ce se vorbește, e eroare și cum scrie d. dr. Gerota: *Cu paperase se aranjează tot.*

Așa, tot d. inginer care mi-a spus cum un domn maior s'a făcut cu cai de lux, imi spunea că un profesor universitar de la Iași, comandant al unei unități i se dase 60.000 lei, din care cheltuiind după însemnările în registru său, 20.000 lei a dat înapoi 40.000 lei și după ce i s'a spus că nu are facturi, i s'a comunicat că să nu aibă grije că se va aranja tot.

Ce se va fi făcut cu cei 40.000 lei? Nu se știe. Profesorul un eritar a fost mulțumit că a scăpat. Ce să zic de alții mai mari și mai mici?

Nu acuz pe nimeni însă dau alarma ca doar îndreptarea se va face. Dacă e așa și așa trebuie să fie, când vezi oameni care după o veche vorbă, umblau iarna cu pantaloni de dril și pălărie de paie, devenind milionari, când alții muncesc din greu și fără a fi prea proști, deabia trec zilele de azi pe mâine și când constăți vre-o necinste și vei să o strigi ești luat în răs: *Ce! Tu o să îndrepti lumina? ești prost.* Nu-ți cunoști societatea? E adevărat. Nu-mi cunoșc încă societatea. Cazul primarului de care vorbi și care e om cu oarecare avere, să se ocotească în a cere comisioane măa uitat.

Rău e mare, mai ales că faptuitorii măgulind slăbiciunile omezești, aspiră ca prin politică să ajungă la demnitate.

De aceea strig și voi striga că doar se vor lua măsuri mai înalte ca cei mulți să impună (prin măsurile pe care mulțimea nu le alege) cinstea ce trebuie să troneze în societatea care vrea să aibă dreptul a cere respectul.

Dokcelar

La 31 Iulie divizionul a plecat din Kemanlar când pentru prima oară de la intrarea în campanie, trompeții au sunat marșul. Am mers pe acelaș drum până la Kadâr pe care-l parcursese în noaptea de 8-9 Iulie urmând șoseaua apoi prin Ova-Perman la Kerimler unde s'a lăsat un escadron dincolo de Ieni-Mahle lângă o moară în fața căreia erau vre-o 40 bunare. Escadronul al II cu statul major ne-am stabilit la satul Dokcelar, unde în localul primăriei, în cabinetul primarului, mi-am așezat un pat.

Acți, în primărie de la Dokcelar am văzut pentru prima oară înștiințările comisariatului civil și ordinul d-lui comandant al corpului I de armată.

Auzisem de mult de numirea unui comisar civil pe care nu-mi am explicat-o și care n'avea ce căuta, când autoritatea militară era îndrituită de situațiunea momentului a administra.

Se vorbea atâtea pe secolteala acelu comisar civil, care în urmă s'a desființat, în cât caricatura din Furnica ce ne sosise, părea îndrituită. De o parte populațiunea oșea cu bucurie întru înămpinarea armatei și în alta o lua la fugă la auzul sosirii acelu comisar și totuși se spunea că d. Păltineanu refuzase leafa și nu lua de cât 100 lei zilnic.

Sper, cred chiar că deputații care nu au vrut să profite de r-

munitatea de a nu fi mobilizați cum imi spunea un tachist la Paris, vor desluși și acest abuz care între altele a permis rudelor unor miniștri să se plimbe cu automobilele statului și să le distrugă chiar, în pământul ocupat. (1)

Tot la primăria din Dokcelar am găsit vre-o 8 saci cu lână care fusese rechiziționată spre a fi vândută, ceea ce ni s'a explicat de secretarul perceptor Ioan Visanof care vorbea românește.

Acți e locul să spun că în Bulgaria pot fi scutiți de armată oicine care până la 33 de ani plătește o taxă anuală, drept de care mulți turci au profitat, iar în urmă, în războiul aliaților, bulgarii au ridicat mulți și din aceștia.

Prevederea d-lui locot. dr. Dinulescu părea a se împlini: începusem să am dureri și în partea bazei plămânului drept care se congestionase de la cel stâng, congestiune dureroasă, dar fără căldură și de care am scăpat la București cu vre-o 40 ventuze.

Dintr-o pleumblare cu locot. colonel Herescu pentru a constata distanța unde se aflau bunarele din care se adăpau caii și care erau într-o vale foarte pitorească dar prea departe vreo 6 km. Înapoiadu-ne ne-am întâlnit cu un tânăr turc, care părea că ne așteaptă și îi era teamă să vină spre noi, când, scoate din brațu cu care de obicei sunt învinși, 5 ouă proaspete și ni le oferă arătând bucurie că le-am primit și refuzând, cam mâhnit, plata ce voiam a-i face. Câtă bucurie pe bietii oameni că au scăpat de bulgari, dura-va oare acea bucurie? Ai noștri nu vor fi hrăpăreți ca bulgarii?

Dumnezeu, care ne-a păzit, va lumina pe cei care vor trimite funcționari administrativi, unii din factorii cei mai principali ai relelor de care suferim în țară.

La această preumblare d. locot. colonel Herescu imi spunea că dacă vrei, pot să-l însotesc până la Turtucaia, unde ar fi bine să-mi iau și bagajele pentru că se poate ca în curând să se ordone și de mobilizarea, eram la 31 Iulie și profitând de propunerea ce mi se făcea, am plecat a doua zi dimineață 1 August la Turtucaia cu lada de bagaj, lăsând seaua la divizion.

Acți la Turtucaia am constatat că începusem a se face curățenie, cum gunoarele erau transportate afară din oraș spre a le da foc, cum în fine se simțea un început de civilizație, dar și de scumpețe a alimentelor.

Am avut și plăcerea să arăt d-lui general Istrate care ignora, cum se dedese numele d-sale strădej din fața diviziei.

După îndeplinirea serviciului pentru care d. comandant al reg. venise, am obținut împreună cu d-sa o voe de 4 zile pentru a merge la București, voe de care scrip pentru ca să probez că ceea ce am scris asupra așa ziselor economii, era întemeiată. Sosind în București nu am putut vedea bine marea gară de la Obor, era întuieric am admirat-o la înapoiere. A doua zi întâlnind pe d. Dănculescu din Dolj am aflat toate detaliile asupra zvonului morței mele și cum prietenii unui coreligionar al meu politic, jubilau că patronul lor a scăpat de mine, încolo spunea d. Dănculescu cum toți mă regretau și câtă veselie a fost când s'a aflat că trăiam, că eram sănătos și că mă voi înapoia, pentru a fi și pe viitor la serviciul lor, singura mea bucurie, spre a le fi util.

(Va urma).

(1) M'am înșelat în Cameră nu s'a zis aproape nimic.

Noua serie a marilor și valoroaselor Premii

ce oferă ziarul „Universal” abonaților săi la tragerea din Noembrie 1915

Lei 5.000

IN BONURI COMUNALE 4%

cu cup. de Noembrie 1916

Un dormitor complet de bronz

pentru 2 persoane, compus din 2 paturi de bronz, cu somiere, 2 noptiere, și un elegant lavoir cu oglindă, special lucrate de cunoscuta fabrică de mobile de bronz M. Gutman, București, str. Sf. Apostoli, furnizorul celor mai mari case particulare Ville și Hoteluri.

Una Gramolă

mărimea 59-44-116 cm., construită în forma unui dulap de mahon foarte elegant lustruit, cu o despărțitură jos care servă la conservarea plăcilor. Pavilionul din lemn de rezonanță în montură de fontă se află în interiorul dulapului. Mecanismul extrafort cu 3 arcuri. Brațul conic recurbat o diafragmă „Exhibition”. Această gramolă, o bucată de artă, merită a înfrumuseța cel mai luxos salon, este ca construcție ultima perfecțiune a renumitei fabrici marca „Inger” și ne-a fost furnizate de către reprezentantul ei d-l Jean Feder, furnizorul Curții Regale, București, Calea Victoriei, 54.

Un dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea șoseaua Mihai-Bravu No. 37 și str. Șerbănică No. 10. Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

Un elegant dormitor de bronz

de mare valoare, compus din 1 pat, o noptieră și lavoir cu o oglindă, furnizat pentru premiile noastre, dela cunoscutul depozit de mobile de fier și bronz „Industria Metalică Marcu”. Bulevardul Elisabeta 8, București

Un elegant pat pentru copil cu împletitură de sârmă și somieră cumpărat tot dela „Industria Metalică Marcu”, Bd. Elisabeta, 8.

Una sobă „Godin” No. 3 tot dela depozitul de mobilă de fier și bronz „Industria Metalică Marcu” Bulevardul Elisabeta No. 8.

10 Lăzi cu diferite produse ale renumitei Case „Bresson”

fabrică de lichieri, siropuri și cognacuri, au fost cumpărate pentru premiile ce le oferim abonaților noștri la tragerea din Noembrie a.

Un coșuleț de metal alb fin argintat pentru cărți de vizită. Una casetă de bijuterii de metal alb, frumos argintat, în formă împletită. Una fructieră cu picior de metal alb, fin argintat. Un serviciu de ceai pentru 6 persoane, compus din 6 pahare de ceai cu suporturi, o zaharniță, o sticlă de rom, un cleșșor de zahăr, toate de metal alb fin argintate, pe o tavă de lemn de mahon, cu monturi argintate. Una oglindă de mână de metal alb, splendid executată, pusă într-o mică casetă de lemn. Una cutie conținând 12 cușite și 12 furculițe, de metal alb oxydat, pentru fructe. Toate aceste obiecte ne-au fost furnizate de marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, FRATII ROLLER, furnizorii Curții Regale, București, str. Carol 50, etaj.

Una vioară fină cu cutie, formă vioarei, inclusiv arcuș cu capră de fildes, garnitură de coarde fine engelzești, camerton și sacăz; una mandolină italiană din lemn de palisandru frumos ornamentată. Un flaut cu capul de fildes, lucrat din cel mai fin abanos cu 14 elape, într-o elegantă cutie căptușită cu catifea. Aceste toate, furnizate de magazinul general de muzică „La Harpa”. București, str. Colței No. 5, renumit

în toată țara pentru deosebită calitate a mărfurilor ce debutează.

Una pușcă de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard” din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulbere neagră, cât și pulbere fără fum; Una carabină semi-automată de mare precizie Pieperi cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos”, de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate dela marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Buc.

Una pendulă mare de perete, modernă de nuc, cu sunetul melodios. Un ceasornic-brățară de argint pentru damă. Una brățară de damă, aur 14 carate, marcată, formă modernă cu pietre. Un serviciu manicure, complet de argint cu cutie tapisată. Cumpărate dela ceasornicăria COLTEI, magazin de încredere, str. Colței 31.

15 flacoane a câte 1 kilo, apă de Colonia Camelia, puternic parfumată cu liliac, măgăritar, violette, zambile, heliotrop și Verveine, furnizate de renumi-

ta fabrică de parfumuri „Camelia”, A. S. Aftalion, str. General Florescu n-rul 6, București.

Jumătate garnitură mobilă de bambu, pentru salon, compusă din: Una canapea, două fotolii și patru scaune elegant tapisate; Un elegant birou de stejar pentru damă; O oglindă venețiană de cristal; Una etajeră de bambu; Un cuier de bambu cu oglindă de cristal pentru antren, toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkramer, str. Carol 62, Buc.

Șase perechi ghete pentru dame sau bărbați, lucrate într-unul din cele mai luxoase ateliere de încălțăminte din Capitală, și anume dela moderna pielărie la „Cocos”, Stelian L. Georgescu-Cocos, Calea Moșilor 34. Aceste ghete se vor efectua după măsură, trimisă de câștigător, administrației ziarului nostru.

2 noptiere de mahon, în formă de dulăpior, fiecare având câte o placă de marmoră.

5 ceasornice de argint pentru buzunar având inscripția ziarului „Universal”; 5 ceasornice pentru birou cu pedestal de cristal, tot cu aceeași inscrip-

ție; 5 ceasornice de perete frumos pictate, se întorc la 8 zile, tot inscripția ziarului „Universal”; 5 ceasornice nichel, având și aparat Pres-Papier.

Una mașină de cusut, marca „Excella”.

5 asortimente complete din produsele cosmetice „Flora”, compuse din: cremă Flora, 1 cutie pudră Flora, 1 Săpun Flora, 1 sticlă Capilogen Flora, 1 pomadă Flora, 1 sticlă lapte de crin Flora, 1 săpun de lapte de crin 1 apă de gură Bucol, 1 pastă de dinți.

1 pereche vase de sticlă pentru flori, frumos pictate.

2 cămăși țărănești de noapte pentru bărbați, lucrate din pânză de casă, cu arnici roșii.

Una sobă fabrica „Matador” ultima perfecție.

Un vas de majolică pentru flori, montat pe un ghigori.

1 vas pentru flori pictat și aurit.

4 Splendide sacheuri pentru dame.

Donă candelabre de bronz, o adevărată podoabă a casei.

Una pereche ghete pentru damă.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din „Memoriile Regelui Carol” tipărit anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursul la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebuițează încasatori! Plata abonamentelor se face direct la Casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană